

Rahoitusmalli 2013

2.12.2009

asta.tolonen@kainuu.fi

2010 - 2012 Kunnan rahoitusosuus Kainuun maakunnalle:

Kuntien rahoitusosuudet maakuntahallinnolle määritellään prosenttiosuutena kuntiin kertyvästä laskennallisesta verorahoituksesta.

Laskennallinen verorahoitus sisältää verotulot (kunnallisverot (19,25%), yhteisöverot ja kiinteistöverot (2009 ka)) yleisen valtionosuuden, sosiaali- ja terveystoimen valtionosuuden, harvan asutuksen lisäosan, verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen, siirtymätasaukset ja kompensatiot.

MUUTOS 2010

2009

2010

STM laskennallinen

-Omarahoitus (1994 €/as)

= **VALTIONOSUUS**

OPM laskennallinen

-Omarahoitus 799.30 €/as

= **VALTIONOSUUS**

STM laskennallinen + OPM laskennallinen

- Omarahoitusosuus (2 600 €/as)

= **VALTIONOSUUS (YKSI PUTKI)**

OPM (sis.laskenn.)

- perusopetus
- Esiopetus
- Taiteenopetus
- Kirjasto
- Kulttuuri

- Kansalaisopisto
- Musiikkiopisto
- Nuorisotyö
- Liikunta
- Museot
- Teatteri
- Lukiot + ammatillinen + amm.korkea

YLLÄPITÄJÄMALLI

OPM (sis.putkeen)

- perusopetus
- Esiopetus
- Taiteenopetus
- Kirjasto
- Kulttuuri

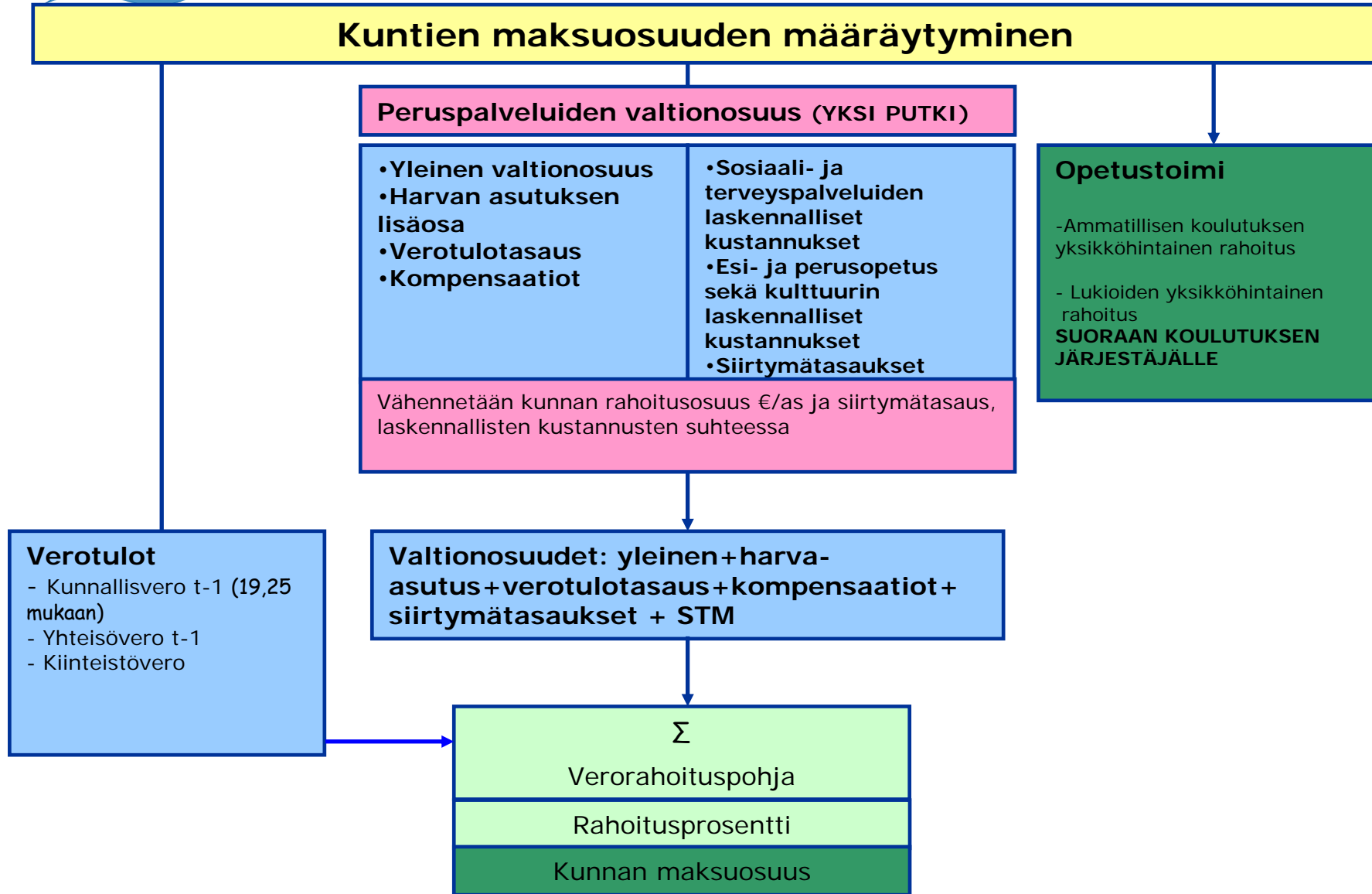
??

Oma erillinen valtionosuus

- omarahoitusosuus 348 €/as

Lukiot + ammatillinen + amm.korkea
YLLÄPITÄJÄMALLI

Rahoitusjärjestelmä 2010

Rahoitusjärjestelmää selvittävä alatyöryhmä (Vm 26.6.2009)

- **Jäsenet:**

Puheenjohtaja Arto Sulonen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Jäsenet:

Matti Väisänen, taloussuunnittelupäällikkö, opetusministeriö

Raimo Jämsén, finanssineuvos, sosiaali- ja terveysministeriö

Teemu Eriksson, kehittämisspäällikkö, valtiovarainministeriö

Hannu Juntunen, maakuntavaltuutettu, Kainuun maakunta

Asta Tolonen, talousjohtaja, Kainuun maakunta

Petri Kauppinen, kunnanjohtaja, Sotkamon kunta

Arto Laurikainen, kunnanjohtaja, Paltamo

Sihteeri Sanna Lehtonen, ylitarkastaja, valtiovarainministeriö

Sihteeri Pirjo Selesniemi, talousspäällikkö, Kainuun maakunta

Sihteeri Kaarina Heikkinen, talousjohtaja, Kuhmon kaupunki

- **Tehtävä:**

- vertailla nykyisenlaiseen maksuosuuteen perustuvaa rahoitusjärjestelmää, maakuntahallinnon verotusoikeuteen perustuvaa rahoitusjärjestelmää ja kuntien palvelujen käyttöön perustuviin maksuihin perustuvaa rahoitusjärjestelmää. Vertailussa otetaan huomioon ainakin vaikutukset maakunnan toimintaan, kuntiin ja kuntatalouteen sekä kansalaisiin ja järjestelmien läpinäkyvyys;

- selvittää mahdollisuudet kohdistaa valtionosuuksia nykyistä laajemmin suoraan maakuntahallinnolle; sekä

- arvioida nykyisen rahoitusjärjestelmän toimivuutta.

RAHOITUSJÄRJESTELMÄN VALINTA 2013:

Vaihtoehtoja:

1. Järjestämisvastuu siirtyy :

1. Kustannusten jakaminen /Palvelujen käyttö
2. Maakuntaverot
3. Tulojen jakaminen

2. Järjestämisvastuu ei siirry:

1. Tuotteiden /palveluiden ostaminen
(ostopalveluna)

Menojen/kustannusten jakamiseen / palvelujen käyttöön perustuvat mallit:

Kuntalaskutuksen erilaisia tapoja

- Suoritemalli (asiakkaat, toimenpiteet, palvelun käyttö)
- Kapitaatiomalli (asukasluku)
- Meno-osuus -malli (%- osuus kokonaismenoista)
- Kokonaislaskutusmalli (kiinteä vuosimaksu + tasausmaksu)
- Yhdistelmämalli (palvelusta riippuen)

Myönteiset piirteet:

- + palveluntuottajaa suosiva
- + suoritemäärät aiheuttamisperiaatteen mukaan
- + kannustaa palvelun tuottajaa vastaamaan kysyntään täysimääräisesti (ei tarpeeseen)

Kielteiset piirteet:

- menojen ennakoiminen ja hallinta vaikeaa
- suoriteperusteinen laskutus ohjaa toimintaa ja edistää kustannusten kasvua
- palvelutuotanto ja tarpeet eivät kohtaa aidosti
- ylläpitää entistä kustannus- ja palvelurakennetta
- ei huomioi kuntien maksukykyä
- laskutusjärjestelmän luominen lisää byrokratiaa ja lisää kustannuksia

Maakuntaverro

- Vastuu / päätösvalta
- Miten STM:n valtionosuus ?
- Kokonaisveroaste ?
- Eriyttää kuntien ja maakunnan toimintaa toisistaan
- Osa kunnallisveroa ?
- Miten veropohja määritellään ?
- Kuntien itsemääräämisoikeus ?
- Yhdellä maakunnalla verotusoikeus?
- Erittäin merkittävä muutos Suomen verojärjestelmässä
- Ei kannatusta (1 / 12)

Tulojen jakamiseen perustuvat mallit:

Jakoperuste voi olla:

- Kaikille kunnille jää asukasta kohti sama summa
- STM:n laskennalliset kustannukset, jotka ovat vo:n perustana
- Kuntien tulopohjasta (verot ja valtionosuudet) prosenttiosuus palvelun tuottajalle
- Palvelutuotantoon tarkoitettu valtionosuus palveluntuottajalle ja loppuosa:
 - euroa / asukas
 - %-osuus verorahoituksesta

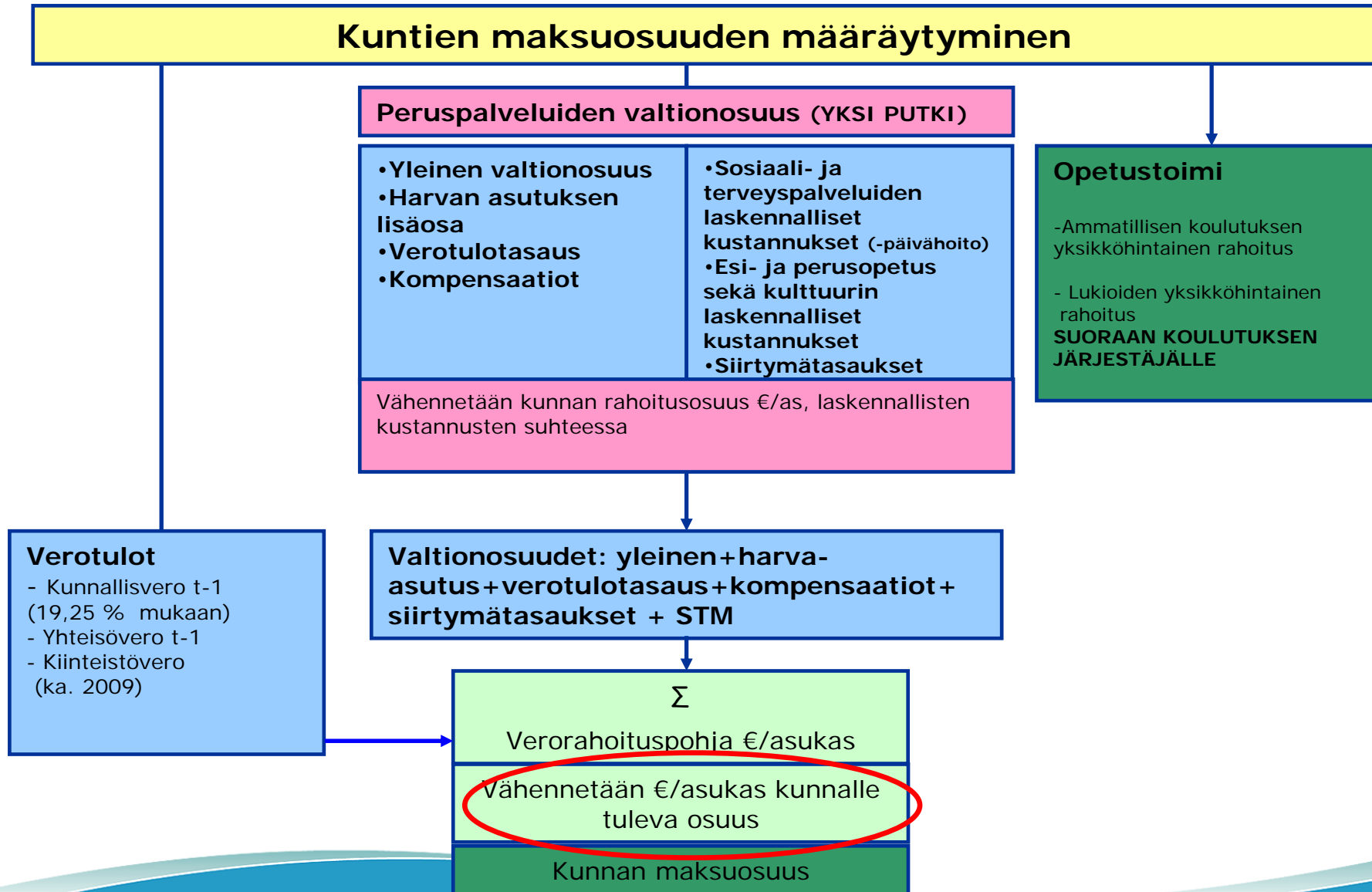
Myönteisiä piirteitä:

- + huomioi kunnan tulopohjan ja maksukyvyn
- + pitää sisällään olosuhdetekijöiden (tarve) vaikutuksen
- + tukee palvelurakenteen muutosta, aktivoi kehittämistyöhön
- + palvelut tarpeen mukaan
- + yhteisvastuullisuus - leveät hartiat

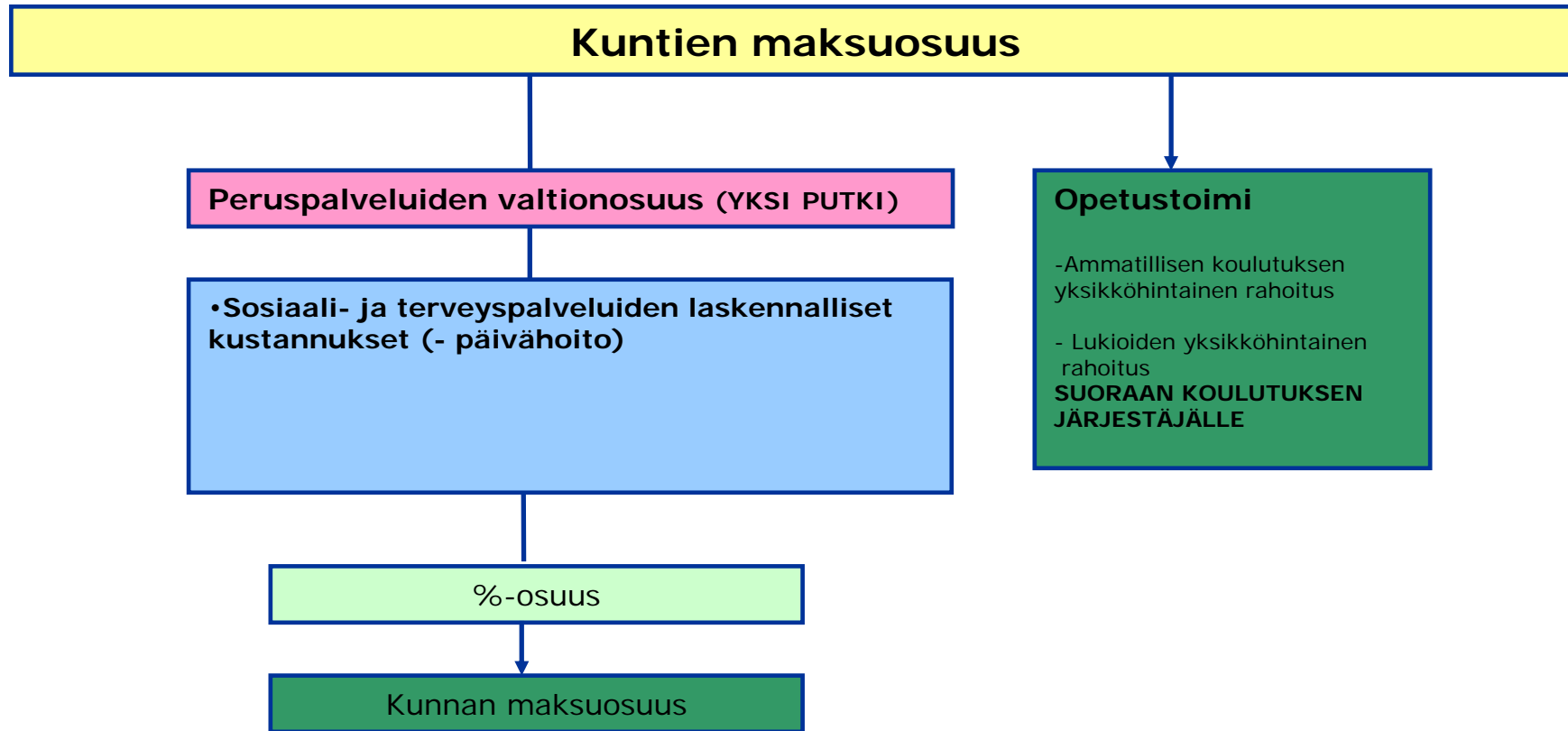
Kielteisiä piirteitä:

- verotietojen viive
- aiheuttamisperiaate ei toteudu täysin
- maksuosuudet eivät vastaa todellista palveluiden käyttöä

A: Tulojen tasaus – malli; kaikille jää sama summa asukasta kohti

B: Maakunnalle %-osuus STM:n laskennallisista kustannuksista

Kuntien maksuosuuden määräytyminen

Peruspalveluiden valtionosuus (YKSI PUTKI)

• Yleinen valtionosuus • Harvan asutuksen lisäosa • Verotulotasaus • Kompensaatiot	• Sosiaali- ja terveyspalveluiden laskennalliset kustannukset (-päivähoito) • Esi- ja perusopetus sekä kulttuurin laskennalliset kustannukset • Siirtymätasaukset

Vähennetään kunnan rahoitusosuus €/as, laskennallisten kustannusten suhteessa

Opetustoimi

- Ammatillisen koulutuksen yksikköhintainen rahoitus
 - Lukioiden yksikköhintainen rahoitus
- SUORAAN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄJÄLLE**

Verotulot

- Kunnallisvero t-1 (19,25 % mukaan)
- Yhteisövero t-1
- Kiinteistövero (2009 ka)

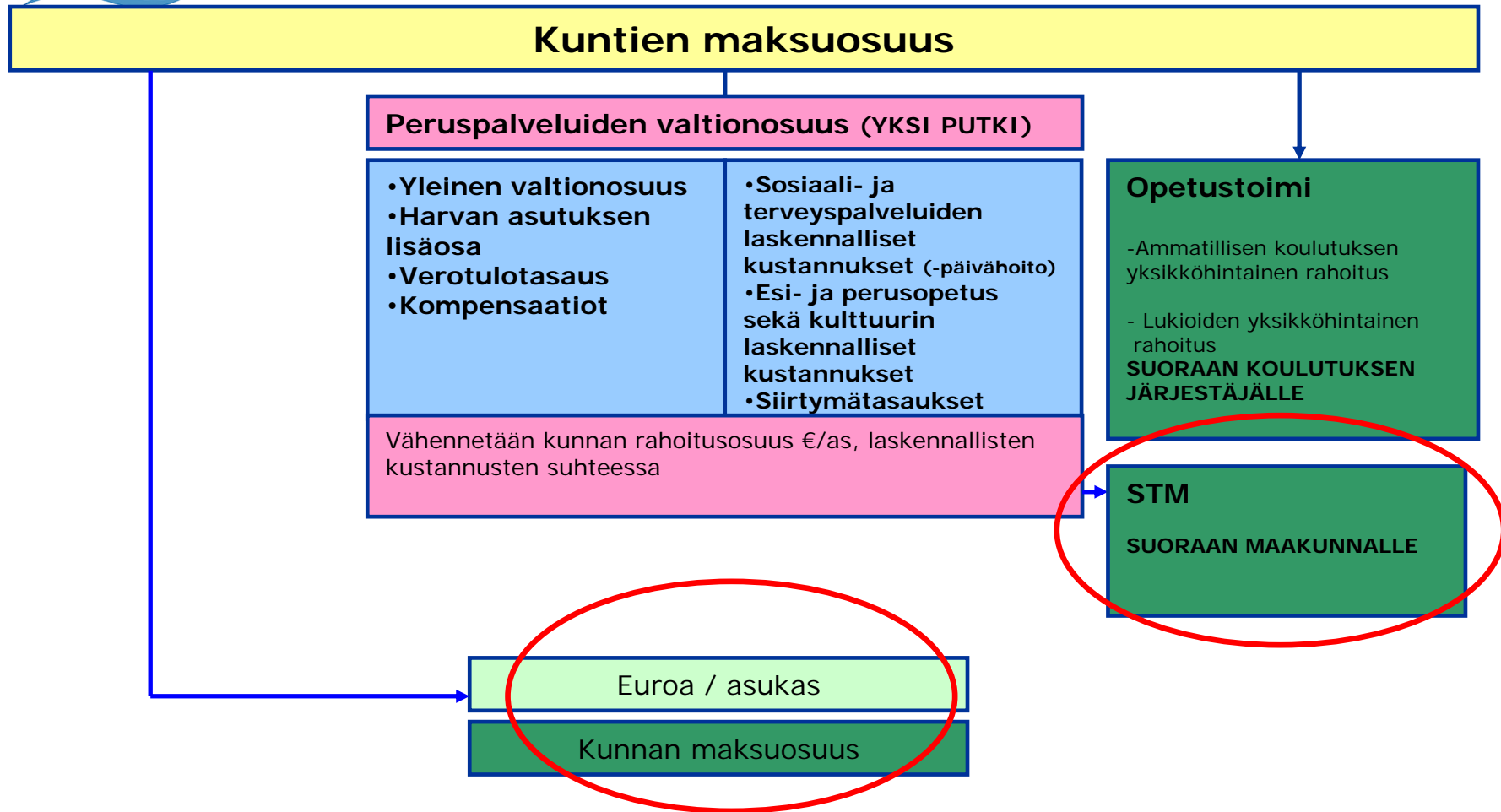
Valtionosuudet: yleinen+harva-asutus+verotulotasaus+kompensaatiot+siirtymätasaukset + STM

Σ

Verorahoituspohja

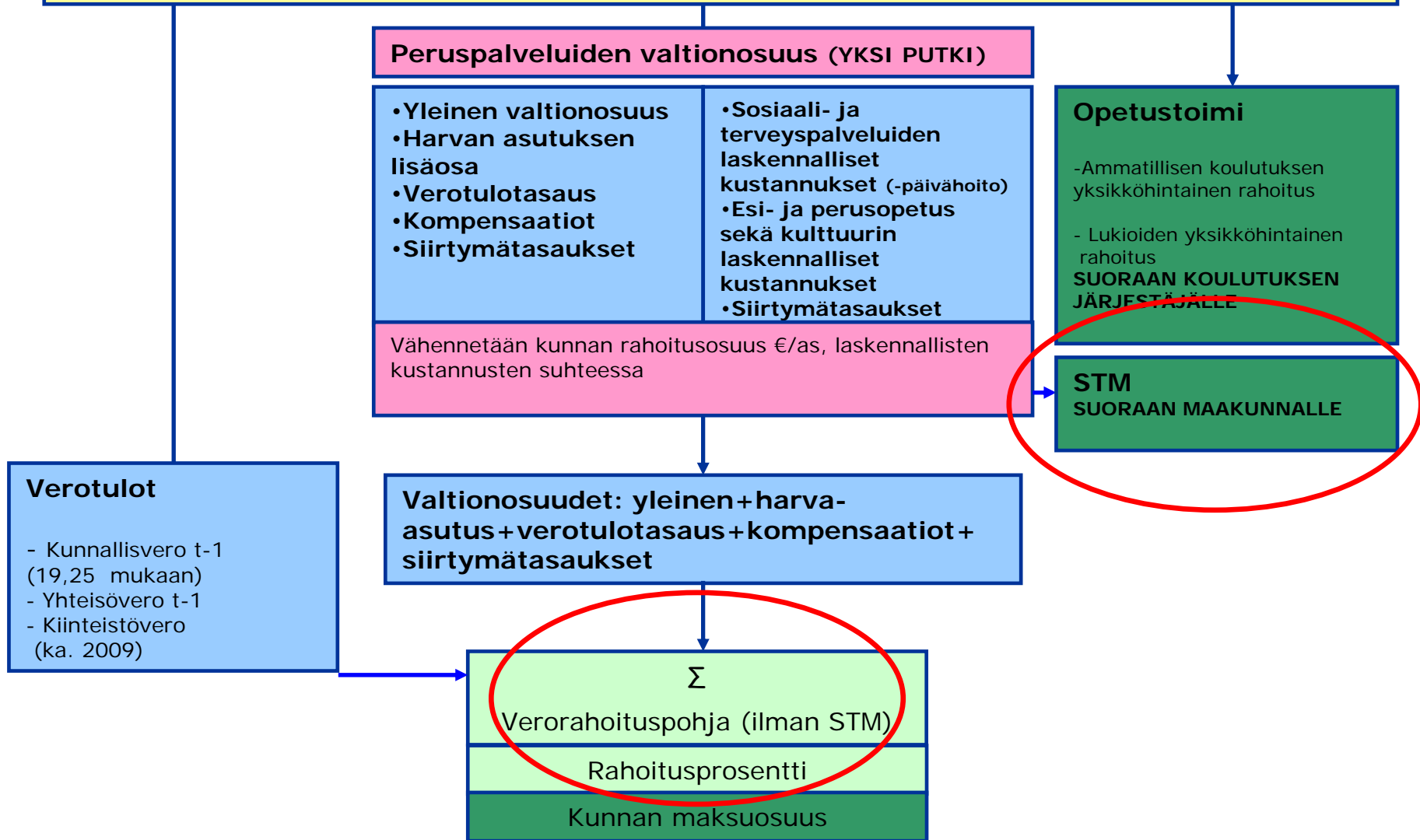
Rahoitusprosentti

Kunnan maksuosuus

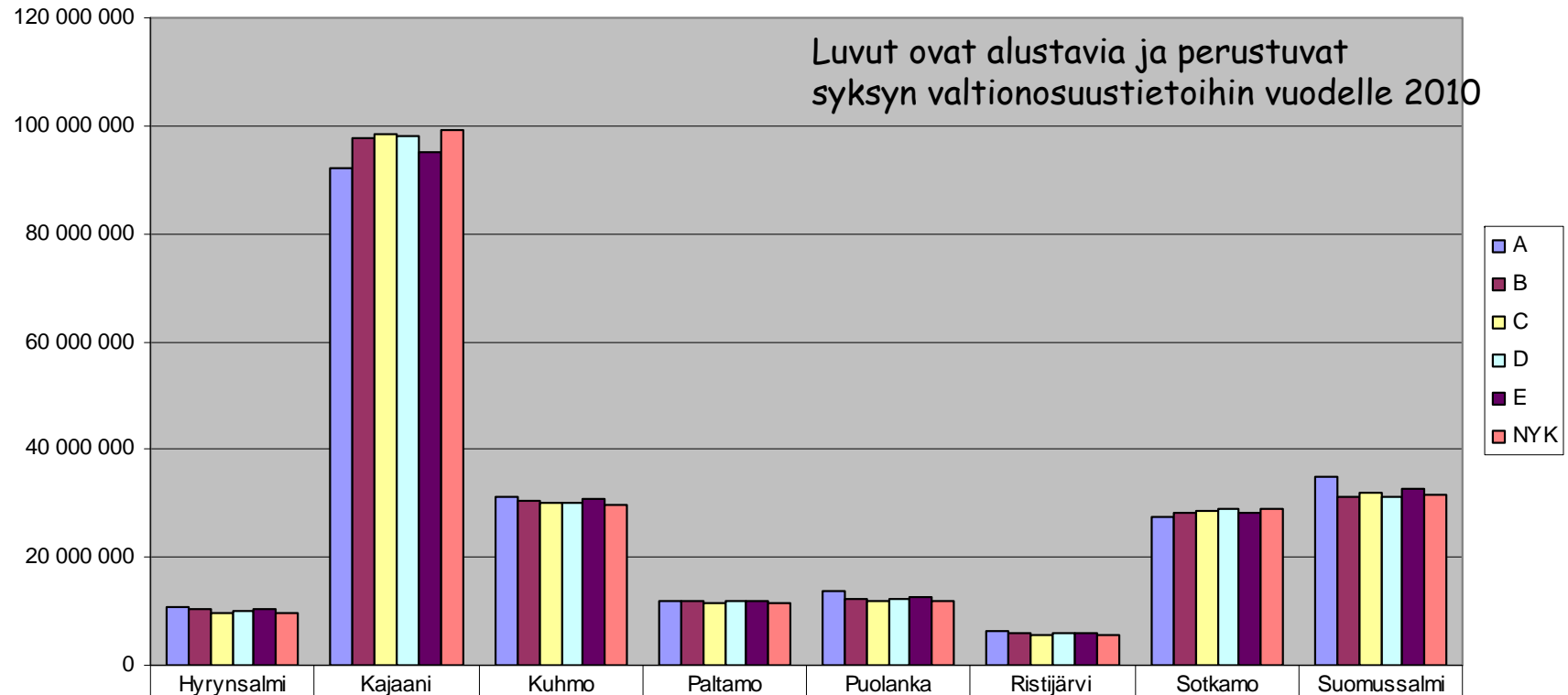
Kuntien maksuosuuden määräytyminen

Yhteenveto mallien tavoitelluista ominaisuuksista

Malli / ominaisuus	Yksinkertainen ja läpinäkyvä	Ennakoitavissa	Palvelurakenteen kehittyminen	Tulosvastuullisuus	Taloudellisuus ja tehokkuus	Oikeudenmukaisuus / palvelutarve	Ottaa huomioon kantokyvyn	Yhteisvastuullinen
Tulojen tasaus -malli A	++	++	++	++	++	+	++	++
Laskennalliset kustannukset B	+++	+++	++	++	++	+++	++	++
%-osuus verorahoituksesta C	++	++	++	++	++	++	+++	++
STM maakunnalle, loput €/asukas D	+++	+++	++	++	++	++	++	++
STM maakunnalle, loput %-osuus E	++	++	++	++	++	+++	+++	++

Mallit (ilman PVH)

	Hyrnsalmi	Kajaani	Kuhmo	Paltamo	Puolanka	Ristijärvi	Sotkamo	Suomussalmi
A	10 604 781	92 252 331	31 212 855	11 721 129	13 609 547	6 301 263	27 559 147	34 738 947
B	10 225 114	97 531 834	30 476 898	11 917 587	12 162 586	5 959 323	28 349 787	31 376 871
C	9 713 165	98 581 020	30 018 268	11 615 002	11 918 037	5 597 905	28 727 030	31 829 574
D	10 097 567	98 024 138	30 146 782	11 883 048	12 080 216	5 815 915	28 929 420	31 022 912
E	10 338 003	95 288 118	30 652 135	11 806 293	12 805 168	6 045 985	28 279 867	32 784 431
NYK	9 631 305	99 080 285	29 898 814	11 609 066	11 817 096	5 538 124	28 820 377	31 604 933

A)

Tulojen tasaus -malli

(STM:n vo erotettu laskennallisten kustannusten suhteessa - päivähoido)

Kunta	Asukasluku 2008	Verotulot 2009 arvio	Valtionosuudet 2010	Verorahoitusosuus yhteensä	KUNNALLE JÄÄVÄ OSUUS	€/as	MAKSUOSUUS MAAKUNNALLE	€/as
Hyrnsalmi	2 877	6 603 460	8 954 158	15 557 617	4 952 836	1 722	10 604 781	3 686
Kajaani	38 132	111 711 357	46 186 281	157 897 638	65 645 307	1 722	92 252 331	2 419
Kuhmo	9 798	24 095 956	23 984 431	48 080 387	16 867 532	1 722	31 212 855	3 186
Paltamo	3 998	9 177 384	9 426 414	18 603 798	6 882 669	1 722	11 721 129	2 932
Puolanka	3 183	7 431 243	11 657 928	19 089 171	5 479 624	1 722	13 609 547	4 276
Ristijärvi	1 548	3 734 201	5 231 987	8 966 188	2 664 925	1 722	6 301 263	4 071
Sotkamo	10 719	28 621 785	17 390 421	46 012 206	18 453 059	1 722	27 559 147	2 571
Suomussalmi	9 435	23 667 401	27 314 162	50 981 564	16 242 617	1 722	34 738 947	3 682
	79 690	215 042 787	150 145 782	365 188 569	137 188 569	1 722	228 000 000	2 861

Verorahoitus

Kuntien maksuosuus 2010

Kunnille jää

€/asukas

4 583	365 188 569
2 861	228 000 000
1 722	137 188 569

B)

%-osuus STM:n laskennallista kustannuksista

(STM:n laskennallisista kustannuksista vähennetty 0-6 v. sosiaalityön osuus ja päivähoito)

	Asukasluku 2008	STM laskennallinen	0-6 vuotiaat	0-6 v. €/as	Päivähoidon laskennallinen	PVH- osuus	STM -PVH	MAKSUOSUUS MAAKUNNALLE	€/as
Hyrnsalmi	2 877	12 006 814	121	6259,09	757 350	80 %	11 400 934	10 225 114	3 554
Kajaani	38 132	123 378 597	2 922	6259,09	18 289 061	80 %	108 747 348	97 531 834	2 558
Kuhmo	9 798	36 585 321	520	6259,09	3 254 727	80 %	33 981 540	30 476 898	3 111
Paltamo	3 998	14 479 761	238	6259,09	1 489 663	80 %	13 288 030	11 917 587	2 981
Puolanka	3 183	14 257 214	139	6259,09	870 014	80 %	13 561 203	12 162 586	3 821
Ristijärvi	1 548	6 940 035	59	6259,09	369 286	80 %	6 644 606	5 959 323	3 850
Sotkamo	10 719	35 305 191	738	6259,09	4 619 208	80 %	31 609 824	28 349 787	2 645
Suomussalmi	9 435	37 233 268	449	6259,09	2 810 331	80 %	34 985 003	31 376 871	3 326
	79 690	280 186 201	5 186		32 459 641		254 218 488	228 000 000	2 861

Kuntien maksuosuus 2010

89,7 % 228 000 000

C
%-osuus verorahoituksesta

(STM:n vo erotettu laskennallisten kustannusten suhteessa - päivähoito)

Kunta	Asukasluku 2008	Verotulot 2009 arvio	Valtionosuudet 2010	Verorahoitus yhteensä	MAKSUOSUUS MAAKUNNALLE	€/asukas
Hyrnsalmi	2 877	6 603 460	8 954 158	15 557 617	9 713 165	3 376
Kajaani	38 132	111 711 357	46 186 281	157 897 638	98 581 020	2 585
Kuhmo	9 798	24 095 956	23 984 431	48 080 387	30 018 268	3 064
Paltamo	3 998	9 177 384	9 426 414	18 603 798	11 615 002	2 905
Puolanka	3 183	7 431 243	11 657 928	19 089 171	11 918 037	3 744
Ristijärvi	1 548	3 734 201	5 231 987	8 966 188	5 597 905	3 616
Sotkamo	10 719	28 621 785	17 390 421	46 012 206	28 727 030	2 680
Suomussalmi	9 435	23 667 401	27 314 162	50 981 564	31 829 574	3 374
	79 690	215 042 787	150 145 782	365 188 569	228 000 000	2 861

Kuntien maksuosuus 2010
62,4 %
228 000 000

D
STM:n maakunnalle ja loput €/asukas

(STM:n vo erotettu laskennallisten kustannusten suhteessa - päivähoito)

Kunta	Asukaslu u 2008	STM maakunnalle	KUNNAN OSUUS	€/as	MAKSUOSUUS MAAKUNNALLE	€/as
Hyrnsalmi	2 877	5 633 794	4 463 773	1 552	10 097 567	3 510
Kajaani	38 132	38 860 915	59 163 223	1 552	98 024 138	2 571
Kuhmo	9 798	14 944 819	15 201 963	1 552	30 146 782	3 077
Paltamo	3 998	5 680 002	6 203 046	1 552	11 883 048	2 972
Puolanka	3 183	7 141 673	4 938 543	1 552	12 080 216	3 795
Ristijärvi	1 548	3 414 135	2 401 780	1 552	5 815 915	3 757
Sotkamo	10 719	12 298 491	16 630 929	1 552	28 929 420	2 699
Suomussalmi	9 435	16 384 157	14 638 755	1 552	31 022 912	3 288
	79 690	104 357 987	123 642 013	1 552	228 000 000	2 861

STM maakunnalle
Kuntien maksuosuus
YHTEENSÄ

	104 357 987
1 552	123 642 013
	228 000 000

E
STM:n maakunnalle ja loput %-verorahoituksesta

(STM:n vo erotettu laskennallisten kustannusten suhteessa - päivähoito)

Kunta	Asukasluku 2008	Verotulot 2009 arvio	Valtionosuudet 2010 -STM	Verorahoitus yhteensä	STM maakunnalle	%-OSUUS VERORAHOITUKSESTA	€/as	MAKSUOSUUS MAAKUNNALLE	€/as
Hyrnsalmi	2 877	6 603 460	3 320 363	9 923 823	5 633 794	4 704 209	1 635	10 338 003	3 593
Kajaani	38 132	111 711 357	7 325 366	119 036 723	38 860 915	56 427 203	1 480	95 288 118	2 499
Kuhmo	9 798	24 095 956	9 039 612	33 135 568	14 944 819	15 707 316	1 603	30 652 135	3 128
Paltamo	3 998	9 177 384	3 746 412	12 923 796	5 680 002	6 126 292	1 532	11 806 293	2 953
Puolanka	3 183	7 431 243	4 516 255	11 947 498	7 141 673	5 663 495	1 779	12 805 168	4 023
Ristijärvi	1 548	3 734 201	1 817 852	5 552 053	3 414 135	2 631 850	1 700	6 045 985	3 906
Sotkamo	10 719	28 621 785	5 091 930	33 713 714	12 298 491	15 981 376	1 491	28 279 867	2 638
Suomussalmi	9 435	23 667 401	10 930 005	34 597 407	16 384 157	16 400 274	1 738	32 784 431	3 475
	79 690	215 042 787	45 787 795	260 830 582	104 357 987	123 642 013	1 552	228 000 000	2 861

STM maakunnalle
104 357 987
Kuntien maksuosuus 2010
47,4 %
123 642 013
YHTEENSÄ
228 000 000

30.11.2009																							
YHTEENVETO MALLEISTA																							
Kunnan maksuosuus																		Nykyinen -PVH			sis. PVH		
Kunta	Malli A	%	€/as	Ero A/C	Malli B	%	€/as	Ero B/C	Malli C	%	€/as	Malli D	%	€/as	Ero D/C	Malli E	%	€/as	Ero E/C	Nykyinen			
																				malli	%	€/as	Ero IIYK/C
Hyrnsalmi	10 604 781	4,7	3 686	891 616	10 225 114	4,5	3 554	511 949	9 713 165	4,3	3 376	10 097 567	4,4	3 510	384 402	10 338 003	4,5	3 593	624 838	9 631 305	4,2	3 545	-81 860
Kajaani	92 252 331	40,5	2 419	-6 328 688	97 531 834	42,8	2 558	-1 049 186	98 581 020	43,2	2 585	98 024 138	43,0	2 571	-556 882	95 288 118	41,8	2 499	-3 292 902	99 080 285	43,5	2 551	499 265
Kuhmo	31 212 855	13,7	3 186	1 194 588	30 476 898	13,4	3 111	458 631	30 018 268	13,2	3 064	30 146 782	13,2	3 077	128 515	30 652 135	13,4	3 128	633 867	29 898 814	13,1	3 080	-119 454
Paltamo	11 721 129	5,1	2 932	106 127	11 917 587	5,2	2 981	302 585	11 615 002	5,1	2 905	11 883 048	5,2	2 972	268 046	11 806 293	5,2	2 953	191 291	11 609 066	5,1	2 905	-5 936
Puolanka	13 609 547	6,0	4 276	1 691 510	12 162 586	5,3	3 821	244 549	11 918 037	5,2	3 744	12 080 216	5,3	3 795	162 179	12 805 168	5,6	4 023	887 131	11 817 096	5,2	3 975	-100 941
Ristijärvi	6 301 263	2,8	4 071	703 358	5 959 323	2,6	3 850	361 418	5 597 905	2,5	3 616	5 815 915	2,6	3 757	218 010	6 045 985	2,7	3 906	448 080	5 538 124	2,4	3 858	-59 781
Sotkamo	27 559 147	12,1	2 571	-1 167 883	28 349 787	12,4	2 645	-377 243	28 727 030	12,6	2 680	28 929 420	12,7	2 699	202 391	28 279 867	12,4	2 638	-447 163	28 820 377	12,6	2 590	93 348
Suomussalmi	34 738 947	15,2	3 682	2 909 373	31 376 871	13,8	3 326	-452 703	31 829 574	14,0	3 374	31 022 912	13,6	3 288	-806 662	32 784 431	14,4	3 475	954 857	31 604 933	13,9	3 427	-224 641
	228 000 000	100	2 861	0	228 000 000	100	2 861	0	228 000 000	100	2 861	228 000 000	100	2 861	0	228 000 000	100	2 861	0	228 000 000		2 861	0

Malli A = Kaikille kunnille jää omaan käyttöön sama summa asukasta kohti
Malli B = STM:n laskennalliset kustannukset
Malli C = prosenttia verorahoituksesta
Malli D = STM maakunnalle, loput euroa asukasta kohti
Malli E = STM maakunnalle, loput prosenttia verorahoituksesta